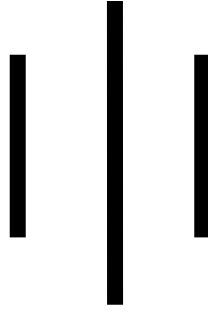

“व्यावसायिक कृषि, पशुपालन र पूर्वाधार, समृद्ध भगवतीमाई गाउँपालिकाको आधार”

गाउँपालिका अध्यक्ष दानबहादुर थापा ज्यूले भगवतीमाई
गाउँपालिकाको ९ औँ गाउँसभामा प्रस्तुत गर्नु भएको

भगवतीमाई गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को
नीति तथा कार्यक्रम

भगवतीमाई गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, दैलेख
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

**भगवतीमाई गाउँपालिकाको ९ औं गाउँसभामा प्रस्तुत आ.व. २०७८/०७९को
वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम**

जिल्ला समन्वय समितिका सदस्य ज्यू, गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु, सर्वप्रथम भगवतीमाई गाउँपालिकाको नवौं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

१. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य मान्यताको सम्मान, मानव अधिकारको संरक्षण र सुशासन कायम गर्नका लागि देशले लिएको **समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली**को राष्ट्रिय आकाङ्क्षालाई आत्मसात गर्दै भगवतीमाई गाउँपालिकाले लिएको **“व्यावसायिक कृषि, पशुपालन र पूर्वाधार, समृद्ध भगवतीमाई गाउँपालिकाको आधार”** दीर्घकालीन सोच पुरा गर्नेतर्फ प्रतिबद्ध रही भगवतीमाई गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

२. यस शुभ अवसरमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना गर्न, नेपालको राष्ट्रियता, सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, स्वाधिनता र लोकतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व प्रदान गर्ने हाम्रा वीर पुर्खा, अमर सहिद र अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै सामाजिक आर्थिक रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुऱ्याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहान्छु । देशको आमूल परिवर्तन र समाज रुपान्तरणको लागि त्याग र तपस्या गर्नुहुने घाइते, अपांगता भएका योद्धा, वेपत्ता र सहिद परिवारप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । समृद्ध गाउँपालिकाको परिकल्पना पुरा गर्न विकास र उत्थानमा विगत र वर्तमानमा भूमिका खेल्नु भएका सम्पूर्ण क्षेत्रका व्यक्तित्वहरु, श्रद्धेय अग्रजहरु, विद्वानवर्ग, राजनीतिक दल, शिक्षाप्रेमी, न्यायप्रेमी जनसमुदायको योगदानको उच्च कदर एवं प्रशंसा गर्दै हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

३. विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (कोभिड -१९) को लामो प्रभावका कारण विश्व मानव जाती नै मानवीय र आर्थिक संकटमा गुर्जिरहेको विद्यमान परिवेशमा हाम्रो गाउँपालिका पनि अछुतो रहन सकेन र देशभरका स्थानीय तहहरु कोरोना भाईरस विरुद्ध पहिलो पंक्तिमा प्रत्यक्ष लडिरहेको अवस्थामा हाम्रो गाउँपालिका पनि संघर्षरत छ । जसले गर्दा गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा नै प्रत्यक्ष प्रभाव परेको कुरा सर्वविदितै छ । यस महाविपत्तीमा कोभिड-१९ को कारणबाट ज्यान गुमाउनु भएका मृतआत्माहरु प्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै संक्रमितहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु साथै यस संकटको घडीमा अग्रपंक्तिमा रहि काम गर्नुहुने वडा अध्यक्ष ज्यूहरु,

कार्यपालिका सदस्यहरु, गाउँसभा सदस्यहरु, चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी, सवारी चालक र सरसफाईकर्मीहरुप्रति उच्च प्रशंसा गर्दै हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

४. कोभिड-१९ संक्रमणको सुरुवात देखी नै नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला स्तरीय संयन्त्र तथा अन्य स्थानीय तहहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा रोगको संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारमा गाउँपालिका अहोरात्र खटिरहेको छ । संक्रमण थप फैलिन नदिन तथा महामारीमाथि विजय हासिल गर्न आगामी दिनमा अझ संयमित, एकतावद्ध र समन्वय गर्नु अति आवश्यक भएकोले सबै गाउँपालिकावासीमा एक ढिक्का भएर महामारीका विरुद्धमा लाग्न आह्वान गर्दछु ।
५. कोभिड-१९ संक्रमणको विषम परिस्थिति, देशमा देखिएको राजनीतिक अस्थिरता, आर्थिक र सामाजिक समृद्धिको जनआकड्खालाई सम्बोधन गर्दै जानुपर्ने, संस्थागत विकास र सुशासनलाई सवलीकरण गर्दै जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्ने चुनौतिका माझ यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत हुन गईरहेको छ ।
६. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट दिगो शान्ती, सुशासन, विकास र समृद्धिको चाहनालाई मुखरित गर्न संविधानमा नै अधिकारहरुको स्पष्ट व्यवस्था हुनु, संघ र प्रदेश सरकारबाट वित्तीय अनुदान, समानीकरण, समपुरक, सशर्त र विशेष अनुदानको व्यवस्था हुनु, स्थानीय कानून बनाउन र कार्यान्वयन गर्न सक्ने, स्थानीय कर संकलन गर्न पाउने, स्थानीय कर्मचारी सेवा र अन्य सेवाको गठन गर्न पाउने, संघ र प्रदेश सरकारबाट समन्वय, निर्देशन र सहयोग लगायत नमुना कानूनको उपलब्धता हुनु, पुष्पलाल (मध्य पहाडी) लोकमार्ग गाउँपालिका केन्द्र भई जानु, पशुपालन र कृषि उत्पादनको उत्पादकत्व क्षमता बढी हुनु, चेतनशिल र जागरुक नागरिक, राजनीतिक दल, नागरिक समाज हुनु जस्ता सु-अवसर प्राप्त हुनु हाम्रो लागि गौरवको विषय हो भने सीमित स्रोत साधनका बीच नागरिकका असीमित आकड्खा पुरा गर्नु सक्नु, भौगोलिक विकटतासँग जुध्दै भौतिक र पूर्वाधार विकास गर्न सक्नु, अधिकार खोज्ने तर कर्तव्य बाट पन्छिने प्रवृत्ति र संस्कारलाई चिदै गाउँपालिकालाई सामाजिक र आर्थिक रुपमा समृद्ध र सवल बनाउनु, संविधानद्वारा प्रदान गरिएको

अधिकार अनुरूप आवश्यक ऐन, नियमहरु तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु, गाउँपालिकाको संचित कोषको लागि आवश्यक कर तथा सेवा शुल्कका मापदण्ड तथा क्षेत्रहरु पहिचान तथा निर्धारण गरी गाउँपालिकाको राजश्व अभिवृद्धि गर्नु र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु, सेवाप्रवाहलाई जनकेन्द्रित, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी बनाउनु तथा सेवाप्रवाहलाई व्यवस्थित तुल्याउनु, आवश्यकतामा आधारित, समावेशी, सन्तुलित र दीर्घकालीन विकास निर्माणलाई आत्मसाथ गर्नु, जातीय, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतालाई सम्बोधन गर्नु, विकास निर्माण तथा प्रशासनिक कार्यमा हुन सक्ने अनियमितता, ढिलासुस्ती तथा नीतिगत र वित्तीय भ्रष्टाचार नियन्त्रण गरी सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो, मितव्ययी, प्रभावकारी, पारदर्शी, पूर्व अनुमानयोग्य तथा गुणस्तरीय बनाउनु, समष्टिगत आर्थिक सूचकहरुको विश्लेषण गर्नु र समुचित रूपमा प्राकृतिक स्रोत साधनको वाँडफाँड गर्नु जस्ता चुनौतिहरुको चाड हाम्रो सामु विद्यमान छन् ।

७. अवसरहरुको अधिकतम उपयोग र चुनौतिहरु विवेकपूर्ण सामना र समाधान गर्दै भगवतीमाई गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधिहरुको पहिलो कार्यकालको ४ वर्षमा उपलब्ध अधिकारको उपयोग गर्दै गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गरिएको छ, संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय अनुदान, वित्तीय समानीकरण अनुदान, समपुरक अनुदान, सशर्त अनुदान र विशेष अनुदानबाट नागरिक प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने र प्रतिफलयुक्त योजना तथा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिएको छ, एक घर एक धाराको नीति अवलम्बन गरी सबै घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानी पुऱ्याउने अभियान अन्तिम चरणमा पुगेको छ, कृषि क्षेत्रको व्यावसायिकरण, विविधिकरण र बजारीकरणका लागि कृषकहरुलाई विभिन्न अनुदानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिएको छ, गाउँपालिकाको आन्तरिक आय वृद्धि र सम्पत्तिकरलाई व्यवस्थित गर्न राजश्व सुधार कार्ययोजना तयार गर्नुको साथै सम्पत्तिकर तथा भूमीकर व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ, गाउँपालिका केन्द्रमा विद्युतको राष्ट्रिय प्रसारण लाईन जडान कार्यकालको दोस्रो वर्षमा नै सम्पन्न गरिएको छ, वडा तथा वस्तीमा विद्युत लाईन विस्तार गर्न सामुदायिक ग्रामीण

विद्युतीकरण विभागसँग सम्झौता गरी कार्य प्रारम्भ गरिएको, कृषि सिंचाई कुलो र पोखरी निर्माण गरी सिंचाईको अभावलाई न्यूनीकरण गर्ने प्रयत्न गरिएको छ, संघीय तथा प्रदेश सरकारको विभिन्न अनुदान र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा गाउँपालिकाको कार्यालय भवन, वडा कार्यालयहरुको भवन, स्वास्थ्य चौकीहरुको भवन निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिइएको छ, श्रम रोजगार बैंक कार्यक्रम, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, कृषि तथा पशुपालनमा अनुदान तथा आय आर्जन कार्यक्रम, विभिन्न लक्षित तथा गरिब वर्गमा सीपमूलक तालिम र आयआर्जन कार्यक्रम मार्फत गरिब तथा युवाहरुमा रोजगारी प्रदान गरी बेरोजगारी तथा गरिबी न्यूनकरणको लागि पहल गरिएको छ, करार सेवामा प्राविधिक जनशक्ति भर्ना गरी सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याईएको, सेवाप्रवाहलाई चुस्तदुरुस्त बनाउन कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमता विकास, कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गर्नुको साथै सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सूचना हकको प्रत्याभूती मार्फत सुशासन कायम गरिएको छ ।

८. संविधानमा उल्लेखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु, दिगो विकासको लक्ष्य, राजनीतिक दलका प्रतिवद्धताहरु, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, संघीय सरकारको १५ औं योजना, कर्णाली प्रदेश र भगवतीमाई गाउँपालिकाको आवधिक योजना, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन, नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धता र सृजित दायित्व, गाउँपालिकाका पदाधिकारी ज्यूहरु, राजनीतिक दल, विषयगत शाखा, नीजि क्षेत्र र नागरिक समाजबाट प्राप्त राय सुझावहरु समेटी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

९. गाउँपालिकाको सामाजिक, आर्थिक र पूर्वाधार विकास, कोभिड-१९ संक्रमणको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कार्यमा गाउँपालिकावासीले दिएको साथलाई आत्मसात गर्दै कृषि, पशुपालन र पूर्वाधार, समृद्ध भगवतीमाई गाउँपालिकाको आधारभन्ने दिगो सोचलाई अगाडी बढाई गाउँपालिकाको प्रतिष्ठालाई उच्च राख्ने गरी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम गाउँसभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवावन्त अनुभूति गरेको छु ।

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा :

१०. कृषक दर्ता व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन भई तथ्यांक संकलन कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । बाखापालन र भैसीपालनको व्यावसायिक पकेट कार्यक्रम स्थापना गरिएको छ । ओखर, किवि र एभोकार्डो फलफूल पकेट कार्यक्रम संचालन गरिएको छ भने आलु खेती र मौरीपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिएको छ । पशु सेवा ल्याव स्थापना गरी पशु सेवा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइएको छ । बाखा श्रोत केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा बाखा खरिद गरी श्रोतकेन्द्र संचालनमा ल्याइएको छ ।
११. लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत उद्यमीहरुको स्तरोन्नती तथा नयाँ उद्यमी सृजना गर्ने कार्यलाई तीव्रता दिइएको छ ।
१२. शिखरद्वारी पर्यटन पूर्वाधार निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिएको छ भने नेपाल सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा मयाराम स्मृति पार्क निर्माण कार्य ठेक्का बन्दोवस्त भई कार्य सुचारु गरिएको छ ।
१३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत ७०४ मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत १०३५ र श्रम रोजगार बैंक कार्यक्रम मार्फत १४० गरी जम्मा १८७९ जनालाई रोजगारी प्रदान गरी बेरोजगारको संख्या न्यूनीकरण गरिएको छ ।
१४. सामुदायिक विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा फर्निचर व्यवस्थापन, पुस्तकालय तथा विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्ने कार्य मार्फत शैक्षिक क्षेत्रलाई समन्तत गर्ने कार्य भएको छ । शुन्य दरवन्दी भएका सामुदायिक विद्यालयहरुमा शिक्षण अनुदान प्रदान गरी शिक्षण सिकाई क्रियाकलापलाई सहज गरिएको छ ।
१५. विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारको लागि आवश्यक जनशक्ति, औषधी तथा उपकरण व्यवस्थापन गर्नुको साथै कोभिड-१९ अस्थायी अस्पताल स्थापना गरी कोभिड-१९ को उपचार तथा परामर्श सेवा सुचारु गरिएको छ ।
१६. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तालाई एम.आई.एस. प्रणालीमा आवद्ध गर्न घटना दर्ता शिविर संचालन भई घटना दर्ता सम्बन्धी तथ्यांकहरु प्रणालीमा

प्रविष्ट गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भएको छ भने सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई वैकिड प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिएको छ ।

१७. एक घर, एक धाराको नीति अनुरूप १७०० घरधुरीमा धारा जडान कार्य सम्पन्न भएको छ ।
१८. गाउँपालिकाको केन्द्र देखी वडा केन्द्रमा जाने सडक स्तरोन्नती गरिएको छ । ७ कि.मी. सडक स्तरोन्नती तथा ३.५ कि.मी. सडक नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । २ वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न गरिएको छ भने २ वटा भोलुङ्गे निर्माणाधिन अवस्थामा छन् । १६ वटा सामुदायिक विद्यालय भवनमा ३५ कोठा निर्माण तथा निर्माणाधिन अवस्थामा छन् । चालु आ.व.मा नै कार्यसम्पन्न हुनेछन् ।
१९. गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन १, वडा कार्यालय भवन २ र स्वास्थ्य चौकी भवन ३ निर्माणाधिन अवस्थामा छन् ।
२०. सहकारी संस्थामा दुध डेरी तथा चिलिम भ्याट स्थापना गरी गाउँपालिकामा उत्पादन हुने दुध संकलन र बजारीकरणको प्रबन्ध मिलाईएको छ ।

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,

गाउँपालिकावासीको आवश्यकता, प्राथमिकता र अधिकारको समूचित रूपमा विकास गर्न सकिएमा गाउँपालिकावासीहरुप्रति उत्तरदायी भएको ठहर्छ भने कुरालाई मनन गर्दै “व्यावसायिक कृषि, पशुपालन र पुर्वाधार, समृद्ध भगवतीमाई गाउँपालिकाको आधार” भन्ने परिकल्पनालाई साकार पार्न म यस गरिमामय सभा समक्ष आ.व.०७८।०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

गाउँपालिकाको समग्र नीतिहरु

२१. कोभिड-१९ को महामारी विरुद्ध लड्दै स्वास्थ्य सेवाको सवलीकरण, कृषि क्षेत्रको व्यावसायिकरण, विविधिकरण, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न बेरोजगार युवाहरुलाई कृषि पेशामा आकर्षित गरिने छ ।
२२. श्रम रोजगारमूलक योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी गाउँपालिकामा नै रोजगारीको अवसर सिर्जना गरिनेछ ।

२३. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको व्यवस्थापन, जनशक्ति र स्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी सेवा प्रवाहलाई चुस्तदुरुस्त बनाई सुशासनको प्रत्याभूति गराईनेछ ।
२४. स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्र गाउँपालिकाले लगाउन र उठाउन पाइने कर, गैरकर तथा राजश्वका स्रोतको पहिचान, संकलन, उपलब्ध स्रोतहरूको अधिकतम प्रयोग गरी करको दर घटाई करको दायरामा वृद्धि गरिनेछ । यसको लागि राजस्व सुधार कार्ययोजना र सम्पत्ति तथा भूमीकर व्यवस्थापन कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
२५. वातावरणमैत्री, बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धती कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२६. ऐतिहासिक, धार्मिक पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, संरक्षण र संवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
२७. यस गाउँपालिकाको सामाजिक, भौतिक र आर्थिक विकासको लागि आवधिक योजनाको कार्यान्वयन, क्षेत्रगत गुरुयोजना (Sectoral Master Plan) निर्माण गरि योजनाबद्ध विकास अभियानहरू कार्यान्वयन गर्न विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी तथा दातृ निकायहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।

१. आर्थिक विकास तथा रोजगार नीति

क. कृषि, खाद्य तथा पशुपंक्षी नीति : बाखापालन, भैसीपालन, फलफूल, खाद्यान्न, मसलाबालीको छुट्टाछुट्टै पकेट कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने र उत्पादनमा आधारित अनुदानलाई उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।

कार्यनीति :

२८. कृषि क्षेत्रको उत्पादन एवं उत्पादकत्व बढाउँदै गाउँपालिकाको आर्थिक विकासमा यस क्षेत्रको योगदान वृद्धि गरिनेछ । गाउँपालिकालाई खाद्यान्न, तरकारी, फलफूल र मासुमा आत्मनिर्भर बनाउन स्थानीय रैथाने बालीको प्रवर्द्धन, नगदेबाली, तरकारी र फलफूल खेतीमा व्यावसायीकरण तथा बाखापालन, स्थानीय कुखुरापालन, मौरीपालन र मत्स्यपालनलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । सोको लागि उत्पादनमा आधारित अनुदान तथा बजारीकरणको उचित प्रवन्ध गरिनेछ ।
२९. व्यावसायिक रूपमा कृषि पेशमा संलग्न कृषक, कृषक समूह, कृषि सहकारी र कृषि फर्महरूको तथ्यांक संकलन तथा दर्ता गरी अभिलेख प्रणाली चुस्तदुरुस्त

- बनाई व्यवस्थित गरिनेछ । साथै कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी अन्य तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
३०. प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा वडा नं. १ मा सुरु गरिएको बाखा स्रोतकेन्द्र आगामी आ.व.मा पनि निरन्तरता दिइनेछ र अन्य वडामा समेत श्रोतकेन्द्रको कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
३१. संघीय सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा वडा नं. १, ३ र ७ मा संचालित बाखापालनको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन पकेटको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा वडा नं. २, ४, ५ र ६ मा संचालित भैसी प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई दुग्ध उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाई दुग्ध निर्यातमा जोड दिइनेछ । दुग्ध उत्पादनलाई प्राथमिकता दिई अधिकतम दुग्ध उत्पादन गर्ने वडामा चिलिम भ्याट राखि बजारीकरणमा सहजता ल्याइनेछ ।
३२. व्यावसायिक कृषकलाई आवश्यक पर्ने विरुवाका लागि नर्सरी स्थापना गरिनेछ । पशुचौपायहरुको नश्ल सुधारको लागी आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३३. अदुवा, वेसार, लसुन र टिमुन आदी मसलाबालीको व्यवसायिक उत्पादन, प्रोत्साहन र बजारीकरण गरिनेछ ।
३४. यस गाउँपालिकाभित्र फलफूलका भिन्नाभिन्नै पकेटक्षेत्र घोषणा गरी मागमा आधारित अमिलो जातका फलफूल, आँप, मेवा, केरा, लिची, एभोकाडो, किवि, ओखर जस्ता फलफूलका विरुवाहरु सहूलियत दरमा पकेट क्षेत्रका विभिन्न कृषक, किसान समूह, कृषि फर्म र सहकारीहरुलाई लगाउन प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३५. कृषि तथा पशुपालन गरिरहेका किसानहरुको कृषि उत्पादन एवं उपज माथि हुने क्षतिलाई मध्यनजर गरी सो व्यवसायलाई सहज ढंगले निरन्तरता दिनको लागि कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. कृषि तथा पशुपालन व्यावसायलाई प्रोत्साहन र मर्यादित बनाउनको लागि गाउँपालिका भित्रका उत्कृष्ट कृषकहरुलाई मुल्याङ्कनको आधारमा बार्षिक रुपमा पुरस्कृत गरिनेछ ।
३७. समुदायको पोषण तथा जीविकोपार्जनको अवस्थामा सुधार ल्याउनको लागि गाउँपालिका भित्रका हरेक घरधुरीमा घरबारी स्थापना गर्दै सम्भाव्य क्षेत्रमा उत्पादनको पकेट क्षेत्र विस्तार गर्ने र व्यवसायिक रुपमा समूह मार्फत बार्षिक

रु. १५ लाख भन्दा माथि कारोबार गर्ने कृषक समूहहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

३८. स्थानीय उत्पादनबाट कृषकहरूलाई अधिकतम लाभ लिई जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन उत्पादनको भण्डारण, बजारीकरणका साथै कृषि सामाग्रीको सहज आपूर्तिको लागि आवश्यकता अनुसार संकलन केन्द्र, कोल्ड स्टोर, एग्रोभेट स्थापना गर्ने कार्य यसै बर्षबाट शुरुवात गरिनेछ । सो प्रयोजनको लागि नीजि क्षेत्र तथा सहकारीहरूलाई प्राथमीकताका साथ परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ

३९. कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नको लागि कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम(ASDP) तथा अन्य संघसंस्थासँग सहकार्य, साभेदारीमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।

(ख) उद्यमशिलता प्रवर्द्धन तथा रोजगार नीति : भगवतीमाई गाउँपालिकाभित्र उद्यम गरिरहेका पम्परागत तथा स्थानीय व्यवसायीहरूको सीप उपयोग तथा विकासका लागि प्रोत्साहित गर्ने र नव प्रविधिको विकास र प्रवर्द्धन गरी गाउँपालिकामा खपत हुने वस्तु र सेवाको उत्पादन र बजारीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

कार्यनीति :

४०. यस गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका उद्यमी तथा व्यवसायीहरूको पहिचान गरी आवश्यकताका आधारमा पुनर्ताजगी र व्यवसायिक सीप विकास तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमीहरूको सिर्जना गरिनेछ ।

४१. सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्न समूहमा प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।

४२. लघुउद्यम तथा सीप विकास तालिमको माध्यमबाट स्वरोजगारीको श्रृजना गरी युवाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइनेछ ।

४३. कोभिड-१९ को महामारीबाट स्वदेश तथा विदेशमा रोजगारी गुमाएका तथा बेरोजगार व्यक्तिहरूको लागी मर्यादित काम, सामाजिक सुरक्षा र आदर्श श्रममूलक रोजगारीको माध्यमबाट विकास निर्माण तथा अन्य आर्थिक क्रियाकलाहरु संचालन गरिनेछ ।

४४. गाउँपालिकाबाट संचालित श्रम रोजगार बैकलाई व्यवस्थित र श्रमिक संख्या वृद्धि गरी अझ प्रभावकारी र रोजगारमूलक बनाइनेछ । साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई श्रममूलक कार्यको अतिरिक्त उत्पादनमूलक क्षेत्रमा समेत परिचालन गरी थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ ।
४५. विभिन्न व्यावसायिक तालिम तथा सीप विकासको माध्यमबाट बेरोजगार युवायुवतीलाई स्वरोजगार बनाइनेछ ।

(ग) उद्योग तथा व्यापार नीति: औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्ने र स्थानीय व्यापारी, व्यवसायी र उद्यमीको प्रवर्द्धन, नियमन तथा अनुगमन गर्ने नीति लिइनेछ ।

कार्यनीति :

४६. स्लेट खानीको उत्खनन र निर्यात गर्ने कार्यलाई नियमित तथा व्यवस्थित गरिनेछ । स्थानीय विभिन्न कच्चा पदार्थहरूको खानीहरूको खोजी तथा सम्भाव्यता अध्ययन गरी कच्चा पदार्थ उत्खनन कार्यको लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ ।
४७. सम्भाव्य उद्यमीहरूको पहिचान गरी औद्योगिक ग्रामको स्थापना गर्न संघीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
४८. व्यापार व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई पसल दर्ता गर्न लगाई करको दायरा भित्र ल्याउने नीति लिइनेछ । अवैध मदिरा निषेध र वैध मदिरालाई “मदिरा नियन्त्रण कार्यविधि” बमोजिम नियमन गरिनेछ ।
४९. उपभोग्य वस्तुको गुणस्तरीयता तथा उपभोक्ताको हकहितलाई ध्यानमा राखि स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघसँग समन्वय गरी नियमित बजार अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।

(ग) पर्यटन नीति : “भगवतीमाई गाउँपालिकाको रहुर, आन्तरिक पर्यटनको गन्तव्यतर्फ अग्रसर” भन्ने मूलमन्त्रलाई आत्मसात गरी पर्यटन प्रवर्द्धनको माध्यमबाट स्थानीय जनताको जीवनस्तर उकास्न पर्यटन पूर्वाधारको निर्माण, सम्वर्द्धन र विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

कार्यनीति :

५०. एकतन्त्रीय पञ्चायती व्यवस्थाको विरुद्ध भएको आन्दोलनमा प्राण आहुती गर्ने यस क्षेत्रकै प्रथम शहिद (भगवतीमाई ३, मेहेलतोली निवासी) मयाराम रेग्मीको

सम्भनामा “शहिद मयाराम स्मृति पार्क” निर्माणको लागि नेपाल सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा चालु आ.व.२०७७/०७८ मा ठेक्कापट्टा बन्दोबस्त भई कार्य प्रारम्भ भएको हुँदा आगामी २ वर्ष भित्र पार्क निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

५१. संघीय सरकारसँगको सहकार्यमा यस गाउँपालिकाको वडा नं. ७ मा रहेको शिखरद्वारी धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण कार्य सुरु गरिएको छ । थप पूर्वाधारको निर्माण गर्न प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारसँग विशेष पहल गरिनेछ । आन्तरिक पर्यटनको उत्कृष्ट गन्तव्यस्थलको रूपमा शिखरद्वारी पर्यटकीय क्षेत्रलाई स्थापित गरिनेछ । साथै नयाँ मालिका, थाई मालिका, चुलाकोट मालिका, वुरुसे मालिका जस्ता पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पर्यटन पूर्वाधार विकासमा प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५२. वडा नं. ५ र ६ मा रहेको जनजाती वस्तीमा सुरु गरिएको होमस्टेको विकास र प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ ।

(घ) सहकारी तथा वित्तीय नीति : “समृद्धिको लागि सहकारी अभियान” लाई सफल बनाउन सहकारीहरूलाई कृषि, आयआर्जन र रोजगारीको क्षेत्रमा परिचालित गरिनेछ ।

कार्यनीति :

५३. यस गाउँपालिकाभित्र कार्यक्षेत्र रहेका सहकारी मध्ये निष्क्रिय अवस्थामा रहेका सहकारीहरूलाई सक्रिय तुल्याउन तथा सक्रिय सहकारीहरूलाई अभि प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्नको लागि सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन, नियमन तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई उत्पादन र आयआर्जनमा सहकारीको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण हिस्साको रूपमा स्थापित गरिनेछ ।
५४. एउटै वडामा कार्यक्षेत्र रहेका एउटै प्रकृतिका सहकारीहरूको समायोजन गरिनेछ ।
५५. सहकारीताको विकास तथा प्रवर्द्धन गरी जनताको आयआर्जन वृद्धि गरिनेछ । जसका लागि सहकारी शिक्षा सम्बन्धी तालिम तथा गोष्ठीको आयोजना गरी सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
५६. महिला समूहहरूलाई रुपान्तरण गरी महिला सहकारी गठन गर्न पहल गरिनेछ ।

५७. यस गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र गरिबी निवारण कोषद्वारा प्रवर्द्धित सामुदायिक संस्थाले परिचालन गरेको घुम्तीकोषलाई बीउपूँजीको रूपमा प्रयोग गरी आर्थिक गतिविधी संचालन गर्न यी संस्थाहरुलाई सहकारी प्रणालीमा रूपान्तरण गरी कृषि, लघु तथा साना उद्योग क्षेत्रमा रोजगारी श्रृजना गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास नीति

क. शिक्षा नीति : “वर्तमान समाजको आवश्यकता, गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितता” नारालाई अवलम्बन गरी जीवनउपयोगी, व्यावसायिक एवं प्रविधियुक्त शिक्षाको विकासको लागि समग्र शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

कार्यनीति :

५८. मानव जीवनको सर्वाङ्गीण विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्न गुणस्तरीय शैक्षिक पूर्वाधारको विकास, दक्ष जनशक्ति एवम् शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था र नविनतम प्रविधिको प्रयोग गरी गुणस्तरीय र जीवन उपयोगी शिक्षाको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
५९. गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरुको गुणस्तर सुधार गरी समयानुकूल बनाउन शिक्षाविद्, वृद्धिजीविहरु सम्मिलित **एकीकृत शिक्षा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा समिति** गठन गरी शिक्षा योजना तर्जुमा गरिनेछ । बालशिक्षा, प्राथमिक तहको शिक्षा, आधारभूत तहको शिक्षा र माध्यामिक तहको शिक्षालाई विशिष्टकृत गर्दै लगिनेछ । शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिनेछ ।
६०. स्थानीय आवश्यकता र विषयवस्तु समेटी गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । यसरी निर्माण गरिने पाठ्यक्रममा गाउँपालिकाको भाषा, रहनसहन, संस्कृति, सम्पदा लगायत नैतिक शिक्षालाई समेत समेटिने छ ।
६१. विद्यालयको पढाई बीचैमा छोड्ने विद्यार्थीहरुको दरलाई न्यून गर्न विद्यार्थीको मनोबल उच्च पार्न आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरी बालमैत्री शिक्षण पद्धतिलाई अवलम्बन गरिने छ । स्थानीयवासी जेहेन्दार, अनाथ, गरिब, विपन्न, दलित तथा अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई आवश्यकता अनुसार पाठ्यपुस्तक, पाठ्य सामग्री र पोशाक लगायतका सामग्री उपलब्ध गराई अभिभावकत्व प्रदान गर्ने कार्य गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयको कक्षा ११ र

- १२ मा अध्ययनरत विपन्न, अनाथ तथा जेहेन्दार छात्रछात्रलाई अध्यक्ष छात्रवृत्ति कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
६२. विद्यालयको आन्तरिक आम्दानीलाई पारदर्शी गर्न निर्देशिका/मापदण्ड तयार गरी लागु गरिनेछ ।
६३. गाउँपालिकामा संचालित नमुना विद्यालय तथा प्राविधिक धारका विद्यालयको क्षमता विकास तथा शैक्षिक गुणस्तरलाई उच्च प्राथमिकता दिई अनुदान उपलब्ध गराईनेछ । कक्षा ९-१० चलेका माध्यामिक विद्यालयहरूलाई माध्यामिक तह (९-१२) संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
६४. विद्यालय जाने उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरूलाई विद्यालय भर्ना गरी आधारभूत शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्नुको साथै माध्यामिक शिक्षालाई निःशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
६५. भौतिक पूर्वाधार जीर्ण भएका विद्यालयहरूको पक्की भवन तथा पूर्वाधार निर्माण कार्य आगामी आ.व.मा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
६६. महिनावारी स्वच्छतालाई व्यवस्थापन गर्नको लागि सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई नेपाल सरकारद्वारा लागु गरिएको निशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
६७. विज्ञान प्रयोगशाला तथा पुस्तकालय नभएका विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला तथा पुस्तकालय स्थापनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६८. यस गाउँपालिका भित्रका उत्कृष्ट सिकाई उपलब्धी भएका विद्यालयहरूलाई सिकाई सुदृढीकरण, कार्यसम्पादन तथा उपलब्धीमा आधारित अनुदानको व्यवस्था गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
६९. नेपाल सरकार र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा शुन्य दरवन्दीमा संचालित विद्यालयहरूमा शिक्षण सिकाई अनुदान प्रदान गरी विद्यालयहरूलाई शिक्षणमैत्री बनाईनेछ ।
७०. आधारभूत तह कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजा/पौष्टिक आहार वितरण गरिनेछ ।
७१. बालविकास र विद्यालय कर्मचारीको सेवा सुविधा वृद्धि सम्बन्धी नेपाल सरकारको घोषणा कार्यान्वयनको लागि प्रदेश र संघीय सरकारसँग पहल गरिनेछ ।

(ख) जनस्वास्थ्य नीति : “स्वस्थताको लहर, सभ्य गाउँपालिकाको रहर” भन्ने मर्मलाई ध्यान दिई गाउँपालिकाका सबै नागरिकहरु शारीरिक, मानसिक, सामाजिक र भावनात्मक रुपमा स्वस्थ रहि उत्पादनशील र गुणस्तरीय जीवन यापन गर्न सक्षम बनाइनेछ ।

कार्यनीति :

७२. जनस्वास्थ्य सम्बन्धी सेवालाई बढी प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको स्वास्थ्य नीति तर्जुमाको क्रममा रहेको हुँदा स्वास्थ्य नीति तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । जसको लागि जनस्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशासनिक संयन्त्रलाई विषयका आधारमा वर्गीकरण गरी क्षमता विकास गरिनेछ । आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई सुलभ, कम खर्चिलो र गुणस्तरीय एवं भरपर्दो बनाइनेछ ।
७३. गाउँपालिकाबाट गरिब तथा विपन्न परिवारको एक जना विद्यार्थीलाई एम.बि.बि.एस. डाक्टर अध्ययन गर्दा लाग्ने ५० प्रतिशत खर्च व्यहोरिनेछ ।
७४. कोरोना महामारी लगायत संक्रामक तथा अन्य रोगबाट सिर्जना हुने स्वास्थ्य जोखिमको न्युनीकरण गर्न रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, पूर्वाधार विकास, औषधी एवम् उपकरण, स्वास्थ्यकर्मीको दक्षता अभिवृद्धि र सेवा विस्तार, कोरोना परीक्षण र आइसोलोसन केन्द्र व्यवस्थित गर्न र नागरिकमा सिर्जना भएको त्रासलाई सम्बोधन गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्था मिलाइनेछ । कोभिड-१९ को खोप सबै गाउँपालिकावासीलाई लगाउन प्रदेश तथा नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ ।
७५. गाउँपालिकामा १० शैया अस्पतालको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्न नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ । नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा गाउँपालिकाको साभेदारीमा १० शैयाको अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
७६. स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ र नागरिकको निशुल्क स्वास्थ्य उपचारको हकलाई सुनिश्चित गर्न पर्याप्त औषधीको व्यवस्था गरिनेछ । साथै स्वास्थ्य संस्थालाई सृष्ट र सक्षम तुल्याइनेछ । स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । जसको लागि गाउँपालिका स्तरमा अभियान कै रुपमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

७७. प्राकृतिक चिकित्सा पद्धतिबाट हुने उपचारलाई गाउँपालिका स्तरबाट नै कार्यान्वयन गर्न नागरिक आरोग्य केन्द्र संचालन ल्याइनेछ ।
७८. सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाइनेछ । सुरक्षित बर्थिङ्ग सेन्टर र खोप केन्द्रमा फर्निचर व्यवस्थागरिनेछ ।
७९. सुनौला हजार दिनका आमा शिशु तथा किशोरीहरूको उचित संरक्षण र विकासको लागि बहुक्षेत्रिय पोषण योजना (MSNP) को प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई निरन्तरतादिइनेछ ।
८०. जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका विपन्न परिवारका गर्भवती महिलालाई एम्बुलेन्स सेवा निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई नीति : “स्वच्छ खानेपानी, स्वस्थ आनीवानी” भन्ने नारालाई सार्थकता दिन एक घर एक धाराको कार्यक्रम मार्फत स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ । साथै परम्परागत पानीको श्रोतको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक समन्वय गरिनुको साथै गाउँपालिकालाई पुर्ण सरसफाईतर्फ उन्मुख गराइनेछ ।

कार्यनीति :

८१. यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण जनताहरूको स्वच्छ खानेपानी र सरसफाईको सहज पहुँचको लागि नेपाल सरकारको विशेष अनुदान र ग्रामिण जलश्रोत व्यवस्थापन परियोजना (RVWRMP) लगायत अन्य विकास साभेदारहरूसँगको समन्वय एवं साभेदारीमा “एक घर, एक धारा”कार्यक्रम लागु भएको हुँदा आगामी आ.व.मा नै प्रत्येक घरमा धारा निर्माण गरिनेछ । साथै आयोजनाको दिगोपनाको लागि सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई नै क्रियाशिल बनाई मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरिनेछ र आयोजनाको दिगोपनामा क्रियाशिल हुने उपभोक्ता समितिलाई उचित अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
८२. नेपाल सरकारको आगामी तीनवर्ष भित्र सबै जनतालाई आधारभूत स्तरको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने तथा दिगो विकास लक्ष्य नं ६ बमोजिम सन् २०३० भित्र कुल जनसंख्याको ५० प्रतिशतलाई सुधारिएको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने लक्ष्य पूरा गर्न खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना तर्जुमा, विद्यमान खानेपानी योजनाहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन, हालसम्म सो सुविधा पुग्न नसकेको क्षेत्रको पहिचान गरी समतामूलक तथा सहभागितात्मक पद्धति अवलम्बन गरी समन्वयात्मक एवम् पारदर्शी पद्धति

अपनाई सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिका स्तरमा खानेपानी, सरसफाइ स्वच्छता (वास) व्यवस्थापन बोर्ड स्थापना गरी सो मातहत वास युनिट मार्फत नयाँ योजना निर्माण तथा विद्यमान योजनाहरूको मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

८३. गाउँपालिकाले तयार गरेको जलउपयोग गुरुयोजनाको समीक्षा गर्दै विद्यमान सबै खाले खानेपानी, सिँचाई लगायतका जलस्रोतसँग सम्बन्धित योजनाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको अभिलेख अद्यावधिक गरी सबै समितिहरूलाई जलस्रोत नियमावली बमोजिम दर्ता एवम् अद्यावधिक र नवीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई गाउँपालिकास्तरमा सो क्षेत्रको सूचना व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरिनेछ ।
८४. खानेपानी सरसफाइ स्वच्छता, मर्यादित महिनावारी व्यवस्थापन, घरबारी व्यवस्थापन तथा व्यवसायिक जिविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यको लागि स्थानीय स्तरमा प्राविधिक स्रोत व्यक्ति उत्पादन तथा परिचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८५. गाउँपालिकाको समग्र खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको अवस्था सुनिश्चितता, विश्लेषण तथा योजना निर्माणका लागि NWASH योजना निर्माण र सो क्षेत्रको आगामि ५ वर्षे रणनीतिक योजना निर्माण गरिने छ ।
८६. महिला तथा किशोरीहरूको आत्मसम्मानको रक्षा गर्दै सुरक्षित र स्वच्छ तरिकाले बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चितता र महिनावारी भएको समयमा अपनाइने विभिन्न हानीकारक अभ्यासहरूको निर्मूल गरी महिला र किशोरीहरूको आत्म सम्मानको रक्षा गर्न गाउँपालिका उपाध्यक्षहरूको सम्मेलनले पारित गरेको **मर्यादित महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको धनगढी घोषणा-पत्र** कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८७. नेपाल सरकारको पूर्ण सरसफाइ निर्देशिका २०७५ एवम् गाउँपालिकाको वि.सं २०८१ भित्र गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइयुक्त एवम् छाउगोठ मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने लक्ष्य बमोजिम गाउँपालिका भित्रका समुदायलाई पूर्ण सरसफाइ उन्मुख तथा विद्यालयहरूलाई तीन तारा पद्धतिमा विकास गर्न एवम् कोभिड १९ जस्ता महामारी र पानी जन्य रोगहरूबाट बच्न वडा तथा समुदायस्तरमा पूर्ण सरसफाइ अभियान सञ्चालन गरिनेछ । विभिन्न पानीजन्य रोगहरूबाट उत्पन्न

हुन सक्ने महामारीहरुबाट सुरक्षित रहन स्रोत एवम् घरायसी स्तरमा पानीको गुणस्तर परिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(घ) **संस्कृति प्रवर्द्धन नीति** :परम्परागत लोक संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिने नीति लिईनेछ ।

कार्यनीति :

८८. परम्परागत कला संस्कृति, जात्रा, मेलाको संरक्षण, संवर्द्धन र विकास गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
८९. लहरे पैचरी, देउडा, मयुर नाच, मारुनी नाच, रत्यौली, पञ्चेबाजा जस्ता परम्परागत संस्कृतिहरुको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

ड. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति :सामाजिक न्याय, सामाजिक समानता र समता, सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको माध्यमबाट सामाजिक र आर्थिक रुपमा पछाडी परेका वर्ग, समुदाय र जातीको उत्थान गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति

९०. सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक रुपमा पछाडी परेका, अवसर, पहुँच र स्रोत साधनबाट बञ्चितकरणमा परेका लिङ्ग, जाती, समुदाय, वर्गको उत्थान, संरक्षण, सुरक्षा र सशक्तिकरणको माध्यमबाट आय आर्जन वृद्धि गर्नका लागि जीविकोपार्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । महिला वर्गको सशक्तिकरण र विकासमा विशेष जोड दिईनेछ । सामाजिक कुरीतिको रुपमा रहेको जातीय विभेद अन्त्य र बालविवाहको न्यूनीकरण गरिनेछ ।
९१. महिला, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका नागरिक, बालबालिकाहरुको लगत संकलन कार्य चालु आर्थिक वर्ष सुरु भएकोमा आगामी आर्थिक वर्ष अद्यावधिक गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।
९२. कुनै जात, वर्ग, समुदाय, लिङ्ग वा क्षेत्रका आधारमा हुने छुवाछुत वा भेदभावको संस्कारलाई निरुत्साहित गरिनेछ । जसको लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । आर्थिक रुपमा विपन्न दलित समुदायका युवायुवतीलाई कम्प्युटर शिक्षा, लोक सेवा आयोग तथा शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षा लिन सहयोग गरिनेछ ।

९३. यस गाउँपालिकामा रहेका दलित, जनजाति, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायत लक्षित वर्गको सामाजिक, भौतिक र आर्थिक उन्नतीको लागि विभिन्न सरकारी र गैर सरकारी क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गरि मानवीय विकासको मुलधारमा समाहित गर्नको लागि विभिन्न सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । साथै गरिब, विपन्न तथा दलित समुदाय र लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका राउटे, वादी, गन्धर्व जातीमा कमजोर सामाजिक तथा आर्थिक स्थिति भएका परिवारहरुको खरको छानामुक्त गर्न सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमसंग समन्वय गरी आवास निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
९४. शहिद परिवार, द्वन्द्वपिडित, वेपत्ता परिवारको उचित सम्मान गरिनुको साथै गाउँपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवा, सुविधा र रोजगारीको अवसरमा उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।
९५. देशको भावी खम्बाको रुपमा रहेका बालबालिकाको शारिरीक, मानसिक, शैक्षिक विकासको लागि क्षमता वृद्धिका कार्यक्रम संचालन गर्नुको साथै अभिभावक विहिन बालबालिकाको सुरक्षा र विकासका लागि उपयुक्त कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९६. जेष्ठ नागरिक दिर्घ सेवा सम्मान र सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता (पञ्जीकरण) कार्यलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि नेपाल सरकार केन्द्रिय पञ्जिरकण विभागबाट सञ्चालन भएको MIS Systemबाट विवरणहरु अध्यावधिक गरिनुको साथै आगामी आर्थिक वर्षदेखिसबै वडाहरुका लाभग्राहीहरुलाई बैकिङ्क प्रणाली मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिनेछ ।
९७. जेष्ठ नागरिकको जीवन सम्मान, सुरक्षित र संरक्षण गरी उनीहरुको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई समृद्धिका लागि उपयोग गरिनेछ ।
९८. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको जीवन मर्यादित र आत्मनिर्भर बनाईनेछ ।
९९. टोल विकास संस्था गठन गरी सामाजिक तथा विकास निर्माणका कार्यक्रममा परिचालन गरिनेछ ।

च. जनसंख्या व्यवस्थापन नीति : “सानो परिवार, सुखी परिवार” को नारालाई अगाडी बढाउँदै जनसंख्या व्यवस्थापनको नीति लिइएको छ ।

१००. जनसंख्या बृद्धिलाई कम गर्नको लागि परिवार नियोजन सेवालाई प्रभावकारी बनाउनुको साथै जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरुको संचालन गरी सूचकमा आधारित आदर्श परिवार छनौट गरि पुरस्कृत र सम्मान गरिने छ ।

छ. युवा तथा खेलकुद नीति : “सामाजिक र आर्थिक विकासमा युवा सहभागिता” भावनालाई आत्मसात गरीयुवाको विकास र रोजगारी वृद्धिको नीति लिइनेछ ।

कार्यनीति :

१०१. कोभिड-१९ को कारण स्वदेश तथा विदेशमा रोजगारीको अवसर गुमाएका युवाहरुको रोजगारीको पुर्नस्थापना गर्न आर्थिक क्रियाकलाप, भौतिक पूर्वाधार लगायत सामाजिक गतिविधिहरुमा युवाहरुको संलग्नता बढाइनेछ । युवाहरुलाई श्रममूलक काम र आय आर्जनमूलक कार्यक्रममा लगाई रोजगारी अवसर सिर्जना गरिनेछ । कोभिड १९ लगायत सबै विपद् व्यवस्थापनको लागि विभिन्न क्लव, संघसंस्था मार्फत युवाहरु परिचालन गरी स्वयंसेवी संस्कृतिको विकास गरिनेछ ।

१०२. श्रृजनात्मक कार्यमा उत्प्रेरित गर्न तथा खेलकुद गतिविधिलाई प्रवर्द्धन गर्ने खालका युवालक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । संघीय तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा गाउँपालिका स्तरीय खेलकूद मैदान निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको हुँदा खेलकूद मैदानको निर्माण कार्यलाई पुर्णता दिइनेछ । साथै वडा स्तरीय खेलकुद मैदान निर्माण लागिको प्रदेश तथा संघ सरकारसँग पहल गरिनेछ ।

१०३. गाउँपालिका स्तरीय तथा वडास्तरीय खेलकूद प्रतियोगिता र गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरु बीच अन्तर माध्यामिक विद्यालय स्तरीय राष्ट्रिय रनिङ शिल्ड आयोजना गरी खेल क्षेत्रको विकास गरिनेछ ।

३. भौतिक पूर्वाधार विकास नीति :

(क) **सडक तथा अन्य पूर्वाधार :** गाउँपालिकाको सडक सञ्जाललाई व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

१०४. गाउँपालिकाका केहि वडा कार्यालय जोड्ने सडक संजालमा १२ महिना यातायात सुचारु भएको र अधिकांश सडकहरु १० महिना यातायात संचालन हुने अवस्था छ । गाउँपालिका केन्द्र देखी वडा कार्यालय जोड्ने सडकहरुलाई

१२ महिना यातायातसंचालन हुने गरी स्तरोन्नती गरिनेछ, र कृषि उत्पादन सम्भावना बढीभएका, आर्थिक, औधोगिक र पर्यटकीय महत्वको हिसाबले महत्वपूर्ण मानिएका ठाउँहरूमा सडक संजालको विस्तार कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।

१०५. आगामी आ.व.मा प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदानमा सडकहरू स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई तिव्रता दिइनेछ ।
१०६. गाउँपालिकाको श्रम रोजगार बैंक, प्रदेश सरकारको मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र नेपाल सरकारको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत साना सडक, गोरेटोबाटोको निर्माण तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०७. गाउँपालिकाको वडा १ देखी ७ वडा जोड्ने चक्रपथ निर्माणको लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग आवश्यक पहल गरिने छ ।
१०८. यस गाउँपालिकासँग जोडिएका नगरपालिका र गाउँपालिकासँग अन्तरपालिका सडक संजाल जोड्नको लागि प्रदेश तथा संघ सरकारसँग पहल गरिने छ ।
१०९. यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने विभिन्न स्थानमा भोलुङ्गे पुल निर्माण गरिने छ र पक्की पुल निर्माणको लागि प्रदेश तथा संघ सरकारसँग माग गरिनेछ ।

(ख) विद्युत :“उज्यालो भगवतीमाई” अभियानलाई सार्थकता दिन विद्युतको राष्ट्रिय प्रसारण लाईन विस्तार गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

११०. यस गाउँपालिका र ग्रामिण सामुदायिक विद्युतिकरण विभागको साभेदारीमा विद्युतको राष्ट्रिय प्रसारण लाईन जडानको लागि सम्झौता भई विद्युत विस्तार कार्य चलिरहेको हुँदा आगामी आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तभित्र नै प्रत्येक वडाको वस्ती सम्म राष्ट्रिय प्रसारण लाईन जडान गरी “उज्यालो भगवतीमाई” अभियानलाई सार्थक बनाईने छ ।

ग. भवन तथा सहरी विकास नीति :भूकम्प प्रतिरोधी र सुरक्षित भवन निर्माण गरी वस्ती विकास गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

१११. भूकम्प प्रतिरोधी र अपांगमैत्री गाउँपालिकाको कार्यालय भवन, वडा कार्यालयको कार्यालय भवन निर्माण तथा स्वास्थ्य संस्थाको भवन तथा पूर्वाधार निर्माण कार्य अन्तर्गत चालु योजना सम्पन्न गरिनेछ, भने बाँकी वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाका भवनहरु निर्माण कार्य सुरु गरिनेछ । सोको लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग विशेष पहल गरिनेछ ।
११२. सुरक्षित, व्यवस्थित, भूकम्प प्रतिरोधी र वातावरणमैत्री भवन तथा आवास निर्माण गर्नका लागि भवन निर्माण मापदण्ड, भवनसंहिता, र निर्देशिकाहरु तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । पुराना भवनहरुको अभिलेखीकरण तथा नयाँ भवनहरुको नक्सापास अनिवार्य गर्नुपर्ने व्यवस्था लागु गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
११३. भूकम्प प्रतिरोधी भवनहरु निर्माणको लागि डकर्मीहरुलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

घ. सिंचाई :सिंचाई प्रणालीको माध्यमबाट कृषिको उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

कार्यनीति :

११४. साना सिंचाई योजना तथा पोखरी निर्माण गाउँपालिका मार्फत संचालन गरिनेछ, भने ठूला सिंचाई कुलो र सिंचाइ पोखरीनिर्माण प्रदेश सरकार तथा नेपाल सरकारसँग पहल गरी निर्माण गर्नुको साथै पानीको स्रोत नभएको स्थानमा वर्षाको पानी संकलन गर्न संरक्षण पोखरीहरु बनाउन सहयोग तथा प्रोत्साहन गरिने छ ।

ड. संचार तथा प्रविधि :सूचना तथा प्रविधिमैत्री गाउँपालिका स्थापना गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

११५. सबै वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा ईन्टरनेट सेवालाई सुचारु गरी सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाईनेछ ।

४ वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति :

क. वन, भू संरक्षण र जलाधार संरक्षण नीति : “स्वस्थ वातावरण, स्वस्थ जीवन” लाई साकार पार्न वनजंगल संरक्षण गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

११६. जीवनपद्धतीर समृद्धिको आधारको रूपमा रहेको वन क्षेत्रको सम्बर्द्धन मार्फत वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्दै वन सम्पदाको बहुउपयोग गरी आय, रोजगारी एमव् व्यवसाय प्रवर्द्धन गरिनेछ । यस भगवतीमाई गाउँपालिकामा अधिकांश भू भाग वनक्षेत्रले ढाकेको र सो वनको संरक्षण गर्नु हाम्रो कर्तव्य भएको हुँदा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, वन उपभोक्ता समिति र सम्बन्धित अन्य निकायहरूसँग समन्वय गरी वनको सुरक्षा, वृक्षारोपण र विविधिकरण गर्दै महत्वपूर्ण जैविक विविधताहरुबाट उत्पादित वस्तुहरुको प्रशोधन तथा बजारीकरणको उचित व्यवस्था गरिनेछ ।
११७. सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वृक्षारोपण र चरिचरन बन्द गरी वन संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउने सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन स्वरुप अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
११८. जलवायु परिवर्तनका कारणहरुले विश्वलाई नै चुनौती दिईरहेको वर्तमान अवस्थामा जलवायु परिवर्तनको असर र प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न जलवायु अनुकूलित विकास कार्यक्रमहरु संचालन गरी हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन गर्नको लागि विभिन्न साभेदार निकायहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
११९. सामुदायिक वनको व्यवस्थापन, संचालन र वन पैदावरको सदुपयोगको लागि सामुदायिक वन समितिले बनाउने वन कार्ययोजना गाउँ कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गराई लागु गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१२०. वन क्षेत्रभित्र हुने अतिक्रमणलाई सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी अतिक्रमण कार्यलाई नियन्त्रण गरी सबै किसिमका वनहरु संरक्षण गर्ने नीति लिईएको छ ।
१२१. भुक्षय तथा बाढी पहिरो नियन्त्रणको लागि प्रदेश सरकारसँगको सहयोग र समन्वयमा तटवन्ध निर्माण र वृक्षारोपणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१२२. वनजङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना बनाई कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन गर्ने नीति लिईएकोछ ।

ख. जलवायु परिवर्तन र वातावरण संरक्षण नीति : वातावरण संरक्षण र विकास निर्माणबीच तादात्म्यता कायम गर्ने नीति लिईएको छ ।

कार्यनीति :

१२३. वातावरण संरक्षणसँग सम्बन्धी नेपाल सरकारले जनाएका अन्तराष्ट्रिय र राष्ट्रिय प्रतिवद्धता र उत्तरदायित्व पुरा गर्नु हाम्रो पनि दायित्व भएको हुँदा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र आशा परियोजनासँग समन्वय गरी जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण तथा अनुकूलन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । भरण पोखरी निर्माण, नर्सरी स्थापना, वृक्षारोपण कार्य गर्नुको साथै जलवायु परिवर्तन र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरी पर्यावरण सन्तुलनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१२४. वनजंगल विनाशको कारण भईरहेको जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्नको लागि सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र खुल्ला चरिचरनलाई रोक लगाउने र वन संरक्षणको साथै उत्पादनमूलक विरुवाहरु रोप्ने सामुदायिक वनहरुलाई प्रोत्साहन र पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ ।

ग. फोहोरमैला व्यवस्थापन नीति : स्वस्थ र सभ्य गाउँपालिका स्थापना गर्न फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

१२५. गाउँपालिका केन्द्र वेस्टडावजार, सार्वजनिक स्थल, सरकारी तथा सार्वजनिक कार्यालयहरु स्वच्छ र सफा राख्न आवश्यक कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ। स्वच्छ र सफा र सभ्य गाउँपालिका निर्माणमा सबै सहयोगी संघसंस्था र निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।

घ. विपद व्यवस्थापन नीति : विपद् सामना गर्न सबैसँग सहकार्य गरी जनजीवनको रक्षा गरिनेछ ।

कार्यनीति :

१२६. नोवेल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) बाट विश्व नै आक्रान्त भएको परिवेशमा यस गाउँपालिकाका नागरिकको जीवनरक्षा र सुरक्षाको मुख्य दायित्व गाउँपालिकाको नै भएको हुँदा सीमित स्रोत साधन, जनशक्तिका बीच पनि गाउँपालिकाले उल्लेखनीय सफलता हासिल गरेको छ । कोभिड १९ लगायत महामारी जन्य रोग र दैवी तथा प्राकृतिक प्रकोपहरुबाट हुने मानवीय क्षति

न्युनिकरण गर्न, राहत तथा पुनस्थापना गर्नको लागि विपद् व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ । नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरी विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१२७. विपद्को समयमा खोज उद्धार तथा राहतको लागि आवश्यक सामग्रीको आपतकालिन भण्डार केन्द्र स्थापना गरिनेछ । विपद्लाई सहजतापूर्वक सामना गर्न गाउँपालिकाभिन्न रहेका सार्वजनिक खुल्ला मैदान, सार्वजनिक भवनहरुको पहिचान गरी यसको पूर्व तयारी, प्रतिकार्य, राहत र पुनस्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकाको विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१२८. जोखिम न्युनिकरणका लागि संघ संस्थाहरुसँग समन्वय गरी वडा विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन समिति, आम नागरिक तथा शिक्षक, विद्यार्थीलाई सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास र सुशासननीति :

क. संस्थागत तथा मानव संसाधन नीति :संस्थागत विकास र दक्ष जनशक्ति मार्फत गाउँपालिकाको समृद्धिको चाहनालाई मूर्त रूप दिइनेछ ।

कार्यनीति :

१२९. गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण कार्यलाई तदारूपता दिइनेछ ।

१३०. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई अनुमानयोग्य, पारदर्शी र विश्वसनीय बनाई जनअपेक्षा सम्बोधन गर्न सक्षम, पारदर्शी, प्रविधिमैत्री र जनउत्तरदायी प्रशासनको विकास गरिनेछ । कर्मचारीहरुलाई उच्च मनोबलका साथ काम गर्ने वातावरण बनाई कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनको आधारमा उचित पुरस्कार र सम्मान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१३१. गाउँपालिकाको कार्यबोझ तथा अधिकारक्षेत्र समेतको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा आवश्यक कर्मचारीको दरवन्दीको प्रस्ताव तयार गरी पदपूर्ति गरी कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१३२. संघ संस्थाहरुको समन्वय र सहकार्यमा विभिन्न क्षमता अभिवृद्धि तालिम र छलफल मार्फत जनप्रतिनिधिहरु, कर्मचारीहरु तथा आम नागरिकहरुलाई सक्षम र सवल बनाइनेछ ।

१३३. न्यायिक समितिलाई सक्षम र प्रभावकारी बनाइने छ । न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । न्यायिक सम्पादन कार्यलाई

सहजीकरण र सरल बनाउन मेलमिलापकर्ताहरु छनौट गरी तालिम प्रदान गरी परिचालन गरिनेछ ।

१३४. गाउँपालिकाको लेखा प्रणाली सूत्र प्रणालीमा आवद्ध भएको हुँदा सूत्र प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

१३५. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयलाई सूचना तथा प्रविधिमैत्री बनाईने छ ।

(ख) सुशासन र सुरक्षा नीति :सुशासन विभिन्न आयामहरु प्रयोग गरी आम नागरिकमा स्थानीय सरकारको प्रत्याभूत गराइनेछ ।

कार्यनीति :

१३६. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाबट प्रदान गरिने सेवा र सुविधाका बारेमा सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरी पारदर्शिता र वित्तीय सुशासन कायम गरिनेछ ।

१३७. विकासका क्रियाकलापमा जनचाहना, जनहित, जनजागरुकता, जनसहभागिता र स्वामित्वलाई प्राथमिकता दिईनेछ । यस गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र मातहतका सबै कार्यालयहरुबाट प्रवाह गरिने सेवा तथा जिम्मेवार समितिहरुबाट सञ्चालन गरिने विकासका क्रियाकलापहरुमा प्रभावकारिता, गुणासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, नागरिक वडापत्र, सूचनाको हकको प्रत्याभूती, नियमितता, मितव्ययीतता, पारदर्शिता, जवाफदेहिता जस्ता कार्यहरु मार्फत सुशासन अभिवृद्धि गर्दै यस गाउँपालिकालाई भ्रष्टाचार शुन्य गाउँपालिका बनाईनेछ ।

१३८. स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारी अनुसार गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने कानूनहरु तर्जुमा तथा स्वीकृत गरी लागु गरिनेछ ।

१३९. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालन हुने आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी रुपमा अनुगमन सुपरीवेक्षण गरी योजनाहरुमा पारदर्शिता र गुणस्तरीयता कायम गरिने छ ।

१४०. गाउँपालिकामा नगर प्रहरी भर्ना गरी गाउँपालिकामा शान्ति, सुरक्षा, अमनचयन कायम गरिनेछ ।

१४१. सार्वजनिक जग्गाको अभिलेखीकरण तथा संरक्षण गरिनेछ ।

(ग) राजश्व परिचालन र वित्तीय व्यवस्थापन नीति :राजश्व र वित्तीय प्रशासनलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित गर्ने नीति लिइएको छ ।

कार्यनीति :

१४२. राजश्व तथा गैरकर राजश्वका दरहरुलाई फराकिलो पादै सबै करदाताहरुलाई करको दायरामा ल्याई आन्तरिक आम्दानी बृद्धि गरी यस गाउँपालिकालाई स्वावलम्बन तर्फ उन्मुख गराईने छ । सम्पत्ती कर प्रणाली व्यवस्थित गरिनेछ ।
१४३. आन्तरिक आय बृद्धि हुने किसिमका क्रियाकलापहरुलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
१४४. व्यावसाय कर, वहाल कर असुलीलाई प्रभावकारी बनाउन नीजिक्षेत्रसँग सहकार्य गरी उद्योगी, व्यापार, व्यावसायीहरुको लगत खडा गरी कर असुल गरिनेछ ।
१४५. राजश्व सुधार कार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत राजश्व अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाईने छ ।

अन्त्यमा,

भगवतीमाई गाउँपालिकालाई वर्तमान महामारीको विषय परिस्थितिसँग जुध्दै विगतको ऐतिहासिक, राजनीतिक, समुन्नत विरासतलाई इतिहास, वर्तमान र भविष्यसँग जोड्दै समृद्धितर्फ लैजाने, विकासप्रतिको जनआकङ्क्षालाई मूर्तरूप दिने, स्थानीय सरकार र स्थानीयवासीबीचको सम्बन्धलाई सुमधुर बनाउने, स्थानीयवासीको अभूतपूर्व एकता र सहयोगी भावना विकास गर्ने, कृषिमा व्यावसायिकरण गरी आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने, सामाजिक न्यायपूर्ण समाज निर्माण गर्ने सन्दर्भमा हाम्रा प्रयत्न अविचलित छन् । यस अवसरलाई सदुपयोग गर्दै सम्पूर्ण गाउँपालिकावासीलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, न्यायपूर्ण र प्रतिबद्ध नेतृत्व प्रदान गरिनेछ । गाउँपालिको आ.व. २०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न सहयोग गर्नुहुने जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुप्रति हार्दिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्दै नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, विकास साभेदार, राजनीतिक दल, समाजसेवी, वृद्धिजीवि, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी एवं आमनागरिकमा हार्दिक अपिल गर्दछौं ।

धन्यवाद ॥

दानबहादुर थापा

अध्यक्ष

अषाढ ०९ बुधबार, २०७८